ప్యుయర్టో రీకో 21వ శతాబ్దపు ద్రవ్య పెట్టుబడి నగ్నరూపం

అమెరికాలోని ఫ్లోరిడా రాష్ట్రంలో మారియా తుఫాను సాగించిన విధ్వంసాన్ని గురించిన కథనాలతో రీములకొద్ది కాగితాలు అచ్చుఅయ్యాయి. అయితే అంతకంటే తీవ్ర విధ్వంసానికి గురైన మరొక అమెరికా సామ్రాజ్యవాద భూభాగమైన ప్యుయర్టొ రీకో గురించి మాత్రం చాలా తక్కువగా రిపోర్టు జరిగింది.

తుఫాను విధ్వంసం సాగిన రెండు వారాల తర్వాత వివరాలు నెమ్మదిగా బయటకొస్తున్నాయి. విద్యుత్తు సరఫరా పూర్తిగా నిలిచిపోయింది. దానిని పునరుద్ధరించడానికి ఆరునెలలు పడుతుంది. 90శాతం ఇళ్ళు దెబ్బతిన్నాయి. సగం జనాభాకు తాగునీరు లేదు. 80 శాతం పంటలు నాశనమయ్యాయి. మురుగు పారుదల వ్యవస్థ దెబ్బతిని, వరదనీరు ద్వీపమంతటా నేలపై మలాన్నీ, రసాయనిక వ్యర్థాలనూ పరిచివేసింది. ఆస్పత్రులలో మందుల కొరత ఏర్పడింది.

రాజధాని సాన్‌జువాన్ నగర మేయరు కార్మెన్ యూన్‌క్రజ్, ఇది “మారణకాండను పోలివుంది” అన్నది. “మేమిక్కడ చనిపోతున్నా” మంటూ సహాయాన్ని వెంటనే విడుదల చేయమని అధ్యక్షుడు ట్రంప్‌ను “భిక్ష” కోరింది. అమెరికాలోని జోన్స్ చట్టం క్రింద దేశంలోని రేవుల మధ్య రవాణాను విదేశీ నౌకలు చేయరాదు. దీనితో ఆహారం, మందులు, ఇంధనం తదితర సరుకులతో నిండిన 10 వేల కంటైనర్లతో విదేశీ నౌకలు రేవులలో నిలబడిపోయాయి. వారం తర్వాత ట్రంప్ పర్యటనకు రాబోయేముందే వాటి దిగుమతికి అనుమతించారు.

మృతుల సంఖ్య రోజూ పెరుగుతూనే వుంది. అధికారికంగా మృతుల సంఖ్య 35. కానీ పరిశోధనాత్మక జర్మలిజం కేంద్రం(సిఐజె), ఇది చాలా తక్కువ సంఖ్య అనీ, మృతుల సంఖ్య వందలు దాటిందనీ తెలిపింది. ఆస్పత్రుల శవాగారాలలో మృత శరీరాలు పేరుకు పోతున్నాయని తెలిపింది.

సామ్రాజ్యవాద రక్కసులకు ప్యుయర్టో రీకో ప్రజల జీవితాలు లెక్కలోకి రావు. ప్యుయర్టో రీకో ప్రభుత్వం బకాయిపడ్డ రుణాన్ని ఎలా తిరిగి రాబట్టుకోవాలన్న దానిపైనే వాల్‌స్ట్రీట్‌లోని ద్రవ్య వ్యాపారుల దృష్టి వుంది.

ప్యుయర్టో రీకో మెక్సికో అఖాతంలో వున్న 9104 చ.కి.మీ. వైశాల్యం గల దీవి. జనాభా 35 లక్షలు. 15వ శతాబ్దంలో కొలంబస్ దీనిని కనుగొన్నాడు. అప్పటినుండీ స్పెయిన్ వలసగా వుండేది. 1898లో స్పెయిన్ అమెరికాల మధ్య యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత ఈ దీవి అమెరికా ఆధీనంలోకి వచ్చింది. ఆనాటి నుండి ప్యుయర్టో రీకో పూర్తిగా మిళితంకాని అమెరికా భూభాగంగా వుంటూ వస్తున్నది. ఈ ద్వీపానికి శాసనసభ, గవర్నరును ప్రజలు ఎన్నుకొంటారు. అయితే అమెరికా అధ్యక్ష, ఉపాధ్యక్ష ఎన్నికల్లో పాల్గొనే హక్కులేదు. పేరేది పెట్టినా దాని స్థాయి వలస దేశమే.

ప్యుయర్టో రీకో ఆర్థికం ప్రధానంగా ఉత్పత్తి పరిశ్రమలు(ఔషధాలు, వస్త్రాలు, పెట్రో రసాయనాలు, ఎలక్ట్రానిక్స్), సేవలు (ద్రవ్యం, బీమా, రియల్ ఎస్టేటు, పర్యాటకం)లపై ఆధారపడి వుంది. వ్యవసాయరంగం (ప్రధాన పంట చెరకు) నుండి జిడిపిలో వాటా 5 శాతం మాత్రమే. ఇక్కడ సాగుతున్న పారిశ్రామిక, వ్యాపార కార్యకలాపాలకు అమెరికా కేంద్రప్రభుత్వం విధించే పన్నులను చెల్లించనవసరంలేదు. దీనితో ఈ దీవిని పన్ను చెల్లించనవసరంలేని ప్రాంతంగా అమెరికా పెట్టుబడిదారులు ఉపయోగించుకుంటున్నారు. పరిశ్రమ, సేవారంగంలోని యూనిట్లలో అధికభాగం అమెరికా పెట్టుబడితో సాగేవే.

ఫలితంగా, ప్రపంచబ్యాంకు ప్యుయర్టో రీకోను అధిక ఆదాయ దేశాలలో చేర్చింది. ఇక్కడి తలసరి ఆదాయం, అమెరికాలోని రాష్ట్రాలతో పోలిస్తే కొంత తక్కువ. అయితే వాస్తవ స్థితేమిటంటే, 41 శాతం ప్రజలు దారిద్రరేఖకు దిగువనున్నారు. (రోజుకు 2 డాలర్లు) దాని విదేశీ రుణం 2010లో 5600 కోట్ల డాలర్ల నుండి 2017లో 7400 కోట్ల డాలర్లకు పెరిగింది. ఉపాధి వెతుకుతూ 2007 తర్వాత 4 లక్షలమంది దేశం విడిచి వెళ్లారు.

ప్యుయర్టో రీకో మోయలేని విదేశీ రుణభారం వలసపాలన సాగించిన దోపిడీ ఫలితమే. దశాబ్దకాలం పాటు కొనసాగుతున్న సామ్రాజ్యవాద సంక్షోభం మూలంగా లాభాల వేటలో అమెరికా పెట్టుబడి చౌక శ్రమశక్తి దొరుకుతున్న దేశాలకు తరలివెళ్లింది. రుణపత్రాలపై అధిక వడ్డీతో ద్రవ్య వనరులను దోచుకుపోతున్నారు.

ప్యుయర్టో రీకో గవర్నర్ అలెజాండ్రో పడిల్లా 2015లో ఇలా ప్రకటించారు: “ఈ రుణాన్ని తిరిగి చెల్లించలేము... ఇది తప్ప మరో దారిలేదు... యిది రాజకీయం కాదు. లెక్కలు...” దీనితో ఆనాటి అధ్యక్షుడు ఒబామా ప్రామిస్ చట్టాన్ని చేశాడు. దీనిక్రింద ఒక ద్రవ్య నిర్వహణా బోర్డును నియమించాడు. ఇది ప్యుయర్టో రీకో బడ్జెటును నిర్దేశిస్తుంది. తిరిగి చెల్లించిన రుణాన్ని రుణదాతలకు పంచుతుంది. దీనికోసమది ప్రభుత్వ సామాజిక సేవలన్నింటి (విద్య, వైద్యం తదితరాలు) పైనా కోత విధించింది. “చెల్లింపు రోజు రుణాలు” అని బ్యాంకులు పిలిచే కఠినతర షరతులతో తిరిగి అప్పులు ప్యుయర్టో రీకో ప్రభుత్వంతో చేయించింది. రీఫండ్ అమెరికా ప్రాజెక్టు(అమెరికా పునఃనిధీకరణ ప్రణాళిక) నివేదిక ప్రకారం ఈ రుణాలపై విధించిన చక్రవడ్డీ మూలంగా 430 కోట్ల డాలర్ల రుణం కొద్ది నెలల్లో 3350 కోట్ల డాలర్ల రుణంగా పెరిగింది.

తుఫాను విధ్వంసం తర్వాత వారం రోజులకు ట్రంప్ ప్యుయర్టో రీకోలో పర్యటించాడు. ఆకలితో వున్న ప్రజల మీదకు కాగితపు తువ్వాళ్లు విసిరాడు. వారిని కాగితపు తువ్వాళ్లు తిననివ్వండి అన్నట్టుగా యిది వుందని పత్రికలే వ్యాఖ్యానించాయి. పర్యటనకు

వచ్చే ముందు ఫాక్స్‌న్యూస్ కిచ్చిన ఇంటర్వ్యూలో ప్యుయర్టో రీకో విదేశీ రుణం గురించి ట్రంప్ "మేము దానిని తుడిచివేస్తాము" అన్నాడు. "వాల్‌స్ట్రీట్‌లోని మీ స్నేహితులకు, వారు గోల్డ్‌మాన్‌సాచి, మరెవరివో నాకు తెలియదుగానీ ఇక్కడి వారు చాలా బకాయిపడ్డారు. దానిని మేము తుడిచివేయక తప్పదు" అన్నాడు.

రాజకీయ నాయకులు ప్రజల ముందుకు వచ్చినప్పుడు చెప్పే మాట వంటిదే యిదని వెంటనే తేలిపోయింది. మరుసటి రోజునే ట్రంప్ బడ్జెటు ముఖ్యాధికారి సిఎన్‌ఎన్ ఛానెల్‌లో ఇలా చెప్పాడు : ఆ ప్రకటనలోని "మాటకు మాటగా నేను తీసుకోను. తుఫానుకు ముందు ప్యుయర్టో రీకో ఎదుర్కొన్న మౌలిక యిబ్బందులను మేమిప్పటికిప్పుడే సరిచేయాలని చూడటంలేదు".

ఈ మాటల అర్థం స్పష్టమే. ప్యుయర్టో రీకో రుణాన్ని తిరిగి రాసుకుని కొత్త అప్పులు మంజూరు చేస్తారు. ఇది రుణభారాన్ని పెంచుతుంది. తిరిగి దాని చెల్లింపులకోసం తీవ్రపొదుపు చర్యలకు పూనుకుంటారు. ఇప్పటికే ఉద్యోగాల తొలగింపు మొదలైంది. 30 ఏళ్లు సర్వీసువున్న ప్రభుత్వరంగ సంస్థల ఉద్యోగులకు పూర్తి పెన్షను యిచ్చే చట్టాన్ని సవరించి సర్వీసుకాలాన్ని 45 ఏళ్లకు పెంచారు. ప్రభుత్వం పెన్షనర్లకు యిప్పటికి 5000 కోట్ల డాలర్లు బకాయిలు పడింది. పెన్షనులో 10 శాతం కోత పెట్టాలనీ, ఆరోగ్య బీమాకు గరిష్ట చెల్లింపు పెట్టాలని ఆలోచనలోనున్నది.

తుఫాను బీభత్సం నుండి కోలుకొని పునర్నిర్మాణం చేసుకోవటానికి ప్యుయర్టో రీకోకు వందల కోట్ల డాలర్లు అవసరమౌతాయి. అమెరికా ద్రవ్య పెట్టుబడిదారులు దోచుకుపోవటంతో ఆ దేశం చేతిలో చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. నిముషానికి వేలకోట్ల డాలర్లను ప్రపంచమార్కెట్లలో పరుగు పెట్టించగల సామ్రాజ్యవాద ద్రవ్యపెట్టుబడికి తన లాభార్జనే తప్ప ప్రజల గోడుపట్టదన్న వాస్తవం మరోసారి రుజువయ్యింది.

ooooo